

Marknad

2018-09-18

MINNESANTECKNINGAR

Elmarknadsrådets möte 2018-09-18

Närvarande

Torbjörn Forsberg, E.ON

Jan-Ola Silver, Fortum

Magnus Thorstensson, Energiföretagen Sverige

Linda Weman Tell, Energimarknadsinspektionen

Henrik Svensson, Uniper

Jonas Melin, Markedskraft

Stig Åhman, Nord Pool

Peter Thelin, E.ON Elnät

Daniel Nordgren, Vattenfall

Johan Arnberg, Axpo Sverige

Stefan Braun, Bixia

Lars Andersson, Sandvik

Martin Brink, Göteborg Energi

Anna Guldbrand, Svenska kraftnät, ordförande

Mårten Bergman, Svenska kraftnät, sekreterare

Robert Thelander, Svenska kraftnät

Zarah Andersson, Svenska kraftnät (punkt 3 och 4)

Linda Thell, Svenska kraftnät (punkt 4)

Jesper Nyberg, Svenska kraftnät (punkt 5)

Carl Gustaf (CG) Fogelberg, Svenska kraftnät (punkt 5)

Lennart Rosengren, Svenska kraftnät (punkt 6)

Fredrik Wik, Svenska kraftnät (punkt 7)

SVENSKA KRAFTNÄT

BOX 1200
172 24 SUNDBYBERG
STUREGATAN 1

WWW.SVK.SE
REGISTRATOR@SVK.SE

TEL 08 475 80 00
FAX 08 475 89 50

Frånvarande

Daniel Engström, Energimyndigheten

Johan Schönström, Billerud Korsnäs

Pär Erik Petrusson, Jämtkraft elnät

1 Inledning

Anna Guldbrand öppnade mötet och presenterade agendan. Agendan godkändes.

1.1 Föregående mötesanteckningar

Inga kommentarer på föregående mötesanteckningar.

1.2 Årsplan

Mårten Bergman redogjorde för konsultationer och aktörsmöten kommande kvartal.

1.3 Sommaren

Mårten Bergman informerade om sommarens händelser. Svenska kraftnät har fått koppla ur ledningar och skjuta på avbrott till följd av skogsbränderna som härjade under sommaren.

Den 31 juli blev kylvattnet till Ringhals 2 för varmt så reaktorn kopplades bort. Ett block i Karlshamnsverket sattes på två timmars beredskapstid. Den 3 augusti hade ytvattentemperaturen sjunkit så pass mycket att Ringhals 2 kunde kopplas in igen.

2 Stamnätstariffen

Mårten Bergman informerade om den preliminära stamnätstariffen för 2019. Effektivgiften kommer preliminärt att höjas med cirka 15 procent i genomsnitt. Motivet till höjningen är kommande investeringar under perioden 2019-2021, i kombination med verkets avkastningskrav. Höjningen förklaras även av Svenska kraftnäts kostnad för systemdrifttjänster (FCR-D).

Energiavgiften kommer preliminärt att höjas med cirka 8 procent i genomsnitt. Höjningen av energiavgiften förklaras främst till av högre inköpskostnad av förlustel. Inför 2019 har Affärsverket, som tidigare år, gjort en ny beräkning av marginalförlustkoefficienten. Svenska kraftnäts styrelse tar beslut om avgiftsnivåerna för 2019 den 20 september.

Svenska kraftnät har tagit fram en ny avgiftsstruktur för överskridande avgiften. Anledningen till den nya avgiftsstrukturen är att Svenska kraftnät vill förtydliga att det inte är tillåtet att överskrida, oavsett abonnemangstyp. Den nya överskridandeavgiften är geografiskt oberoende samt lika stor för inmatning och uttag. Denna förändring av överskridandeavgiften krävs omgående eftersom det är kapacitetsbrist i nätet och Svenska kraftnät behöver få ner antalet överskridande för att inte äventyra driftsäkerheten. Förändringen genomförs därför innan tarifföversynen är slutförd.

Svenska kraftnät har upphandlat en konsultfirma som ska hjälpa till att utföra översynen av stamnätstariffen. Arbetet kommer att påbörjas i oktober 2018 och slutföras under första halvåret 2019. En referensgrupp till projektet har tillsatts av Elmarknadsrådet och Planeringsrådet.

3 Balansansvarsavtalet

Zarah Andersson presenterade de olika versionerna av balansansvarsavtalet. Avtalet som träder i kraft i november har varit ute på remiss hos de balansansvariga. Det har inkommit 7 remissvar. Varseltiden gällande ändringar och tillägg för aktörer och Svk har ändrats. Aktörer kan nu säga upp avtalet med en månads varsel. Det beror på att eSetts avräkningsavtal har 1 månads uppsägningstid.

Produktionsdelen i Effektreserven kommer nu att prissättas till minst 3000 euro. Melin undrade om det finns något teoretiskt tak. Andersson svarade att maxpriset på reglerkraftmarknaden är 5000 euro.

Återbetalning av effektereservavgiften kommer inte att genomföras längre. Ett eventuellt överskott eller underskott kommer att ta hänsyn till i nästa avgiftsättning.

Avtalet 3829-1 kommer att försenas då kommande Fifty release är försenad. Den nya planen visar att den nya versionen kommer under kvartal 1 2019. De nya krav som

kommer från driftkoden gäller även fast dessa inte är införda i avtalet ännu. Bland annat finns nya bestämmelser vad gäller prekvalificering av enheter. De nya förändringarna kommer att implementeras i avtal 3829-1.

Andersson presenterade de resultatpåverkande faktorerna för 2019 för de balansansvarigas avgifter. Det är framförallt kostnader för reserver, personal och IT som ökar. Daniel Nordgren undrade vad den fasta avgiften täcker. Robert Thelander informerade om att den fasta avgiften täcker kostnader för eSett.

Andersson informerade om att villkoren för BRP/BSP har lämnats in till Ei för godkännande. Svenska kraftnät arbetar nu med avräkningsvillkoren för kravspecifikation till eSett, reglerobjekt och en ny avtalsstruktur. Daniel Nordgren undrade varför avtalet ska delas upp. Andersson svarade att detta stipuleras i balanskoden. Jonas Melin menade att det vore bra att göra dessa ändringar samtidigt som vi ändrar till enprisavräkning. Andersson svarade att det vore idealt men att många deadlines sätts i körderna.

4 Effektreserven

I årets upphandling som pågick mellan 22 mars och 17 maj handlades 205 MW förbrukningsreduktion. Sedan tidigare har Svenska kraftnät handlat upp 562 MW produktion. Totalt kommer effektreserven att uppgå till 767 MW. Detta är 17 MW mer än kravet. Anledningen till att Svenska kraftnät handlar upp mer än kravet är att verket vill säkerställa att minst 25 procent av reserven utgörs av förbrukningsreduktion.

Den fasta kostnaden för Effektreserven för 2018/2019 är 67,7 miljoner kr. Årets återbetalning av avgiften uppgår till 40 miljoner kr. Från och med kommande vinter tas återbetalningen bort och resultatet ska balanseras över en konjunkturcykel. Årets avgift uppgår till 0,35 euro per MWh. Avgiften tas ut under 16 november till 15 mars under vardagar 06-22. En arbetsgrupp kommer att bildas för att se över hur avgiftsstrukturen ska se ut.

5 Upphandling störningsreserv

Jesper Nyberg och Carl-Gustaf Fogelberg informerade om kommande upphandling av störningsreserven. Störningsreserven tillgodoser flera behov, bland annat för att hantera N-1. När kraftsystemet har klarat av en störning behöver systemet återställas för att kunna klara av ytterligare en störning. Som nätägare behöver Svenska kraftnät också kontrollera att vi kan hantera överföringen inom driftsäkerhetsgränser. Störningsreserven hanterar störningar och behövs året runt. I effektreserven tillåts avrop på dagen före marknad som giltig otillgänglighet men det gäller inte för störningsreserven. Snabb aktiv störningsreserv ska vara tillgänglig inom 15 minuter. Storleken på störningsreserven bestäms av dimensionerande fel.

Störningsreserven består idag av 22 gasturbiner och 2 dieslar om totalt 1350 MW, varav 800 MW i SE3 och 550 MW i SE4. Utöver dessa delar Svenska kraftnät ytterligare 300 MW med Energinet i DK2.

I dagsläget har störningsreserven ett underskott som bland annat beror på att gasturbinerna oftare är otillgängliga. Svenska kraftnät planerar att förstärka störningsreserven i en upphandling om 300 MW i SE3 och SE4. Åhman undrade hur det ser ut i övriga Norden. Nyberg svarade att det finska upplägget liknar det vi har i Sverige. I Norge har Statnett RKOM för att handla upp kapacitet.

Torbjörn Forsberg undrade när störningsreserven är prissättande och om Svk skickar ett UMM när den aktiveras. Bergman svarade att aktiveringsordningen framgår av balansansvarsavtalet och om störningsreserven aktiveras av balansskäl kommer den vara prissättande. Svenska kraftnät kommer att återkomma i frågan för att förtydliga vad som gäller.

Fogelberg informerade om att upphandlingen kommer att ha liknande upplägg som effektreservens upphandling. Det finns inget krav på att vi ska kunna styra störningsreserven direkt från kontrollrummet utan det räcker att kontrollrummet kan ringa ut aktiveringsorder. Linda Weman Tell undrade om storleken på bud och hur det kommer tas hänsyn till. Fogelberg svarade att vi ser över kriterierna just nu. Andra frågor som behöver ses över är avtalets längd och om Svenska kraftnät behöver veta vilken anläggning som handlas upp eller om det räcker med att ange per elområde. Daniel Nordgren menade att upphandlingen är som klippt och skuren för förbrukningsreduktion.

6 XBID drifttagning samt kommande arbete

Lennart Rosengren informerade om idrifttagningen av XBID. Norden var först ut då intradagsmarknaden öppnar i Norden före övriga Europa. Stig Åhman informerade att Nord Pool sett något mer likviditet och större volymer i marknaden.

Nu påbörjas nästa fas av projektet. Den geografiska omfattningen kommer att utökas med nya länder och nya funktionaliteter såsom överföringsförluster kommer att implementeras. Tidperioden har nu passerat för roll back så att återgå till Elbas finns inte längre. Nästa sommar kommer intradagshandel att öppnas på SwePol-link, förbindelsen mellan Polen och Sverige.

7 Statusuppdatering nätkoder

Mårten Bergman informerade om status för CACM och FCA riktlinjerna. För CACM-riktlinjen är alla metoder framtagna och fokus ligger nu på implementering. I juli godkände Ei och övriga nordiska tillsynsmyndigheter den nordiska metoden för kapacitetsberäkning. För FCA riktlinjen kvarstår bland annat att ta fram kapacitetsberäkningsmetod för långsiktig kapacitetsallokering.

Fredrik Wik presenterade status för arbetet med balanskoden. Det pågår en konsultation om aktiveringsskäl där anledningarna kan vara antingen balans eller specialskäl. En annan metod som konsulteras är prissättning av balanseringsenergi. Det är viktigt att aktörerna är delaktiga i konsultationen. Fredrik påpekade att alla TSOer inte var eniga gällande prissättningsförslaget. Norden förespråkade en annan lösning. Thorstensson frågade om prissättningsförslaget och vad oenigheten ligger i. Wik svarade att oenigheten ligger i hur specialregleringar mellan elområden prissätts.. Den tredje konsultationen som pågår gäller harmonisering av balansavräkning. ENTSO-E ordnar ett webinar den 19/9 och en workshop den 16/10 om ovanstående konsultationer.

Regionalt pågår en konsultation om aFRR kapacitetsmarknad och reservering av överföringskapacitet. Nationellt kommer ett aktörmöte att ske 26 september om aFRR kapacitetsmarknad. Ett nordiskt Webinar kommer också äga rum den 20/9.

Wik informerade också om Emergency & Restoration-koden som hanterar nöddriftstillstånd och nätsammanbrott samt återbyggnadstillstånd. ER syftar till att värna om driftssäkerhet, förhindra att en incident sprids eller förvärras samt möjliggöra en effektiv och snabb återuppbyggnad.

Senast den 18 december 2018 ska Svenska kraftnät ta fram förslag för att tillfälligt avbryta marknadsaktiviteter samt regler för avräkning i händelse av tillfälligt avbrytande av marknadsaktiviteter. I dagsläget avbryts inga marknadsaktiviteter och regeln för prissättning av balanskraft regleras i balansansvarsavtalet. Nuvarande hypotes är att Svk inte kommer att avbryta några marknadsaktiviteter och att nuvarande prissättning för av balanskraft består. Det kan dock komma att påverkas av framtida utveckling.

8 Elmarknadshubben allmän info

Robert Thelander informerade om status för Svenska kraftnäts elmarknadshubbprojekt. Nu har ett avtal signerats med en aktör om byggandet av en prototyp. Upphandlingsfasen är nu avslutad och implementering av prototypen kan påbörjas. Prototypen kommer att inkludera grundläggande funktioner och ett fåtal komplexa. Elmarknadshubben beräknas drifställas med samtliga aktörer under andra halvan av 2021.

9 Övriga frågor

Magnus Thorstensson undrade hur Svenska kraftnät hanterar Hasle-förbindelsen mellan SE3 och NO1 i effektbalansrapporten och vilken kapacitet som kan förväntas vara tillgänglig under en tjugoårsvinter. Svenska kraftnät återkommer i frågan.

Magnus Thorstensson efterfrågade också att Svenska kraftnät ska presentera resultat från de marknadssimuleringar som är gjorda i det nordiska kapacitetsberäkningsmetodprojektet. Svenska kraftnät återkommer i frågan.